

SLOVESNÝ VID

Základní škola a Mateřská škola, Otnice, okres Vyškov

Mgr. Hana Třetinová

Číslo a název klíčové aktivity: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Interní číslo: **VY_32_INOVACE_CJ.HT.8.09**

Slovesný vid vyjadřuje dokonavost nebo nedokonavost děje slovesa.

1) **Slovesa vidu nedokonavého** : vyjadřují děj neohraničený, stále probíhající ;
(**stále**) *četl, čte, bude číst*

2) **Slovesa vidu dokonavého** : vyjadřují děj ohraničený ;
(**jednou**) *přečetl, přečte*

Slovesa dokonavá se často tvoří předponou od sloves nedokonavých:

*mýt – **umýt**, zrát – **dozrát**, šít – **zašít***

Slovesa nedokonavá se často tvoří příponami ze sloves dokonavých :

*koupit – **kup-ovat**, připravit – **připrav-ovat***

3) **Slovesa mohou vytvářejí vidové dvojice** :

*připravit – **připravovat**, koupit – **kupovat**, umýt – **mýt**, dozrát – **zrát***

1. Úkol

Změň slovesa na vid dokonavý :

Maminčiny stesky

Děti, děti, stále po vás uklízím, nakupuju, vařím a pečů vám, umývám nádobí, peru a žehlím, zametám, vytírám podlahu, utírám prach, vynáším odpadky, zalévám květiny, leštím nábytek, zašívám prádlo, pletu svetry a čepice, pomáhám vám s úkoly, připravuju vám svačinu, stále vás kontroluju a nestěžuju si.

Až já jednou všechno : *uklidím, ...*

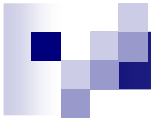
2. Úkol

Odlište slovesa nedokonavá od sloves dokonavých :

(Pomůcka : Můžeme-li od slovesa tvořit budoucí čas formou budu + infinitiv, jde o sloveso vidu nedokonavého).

Plést, přinést, téct, utéct, říct, krást, ukrást, psát, napsat, koupit, kupovat, prodat, zkrachovat, ztratit, ztrácet, umět, bydlet, prosit, poprosit, tvrdnout, ztvrdnout, dát, dodat, dodávat.

Vzor : plést (budu plést) = vid N

3. Úkol

Rozlište slovesa dokonavá a nedokonavá :

Dopravit, potřebovat, spravit, získat, přibývat, poslat, objevit, odpovědět, česat, otvírat, existovat, spravovat, získávat, tvrdit, posílat, objevovat, odpovídat, učesat.

4. Úkol

K dokonavým slovesům utvořte slovesa nedokonavá :

Zblednout, napsat, ulovit, zmodrat, zkazit, narodit se, uvidět, zestárnout, zhubnout, nakrmit, sníst, zbořit, ukrást, zamazat se.

5. Úkol

Utvořte infinitivy k slovesným tvarům :

Pomáháme, pomůže, šli jsme, chodíval, štěkl, štěkal, štěkávali, vzpomínal, vzpomněl, sedte, sedávejte, nesedej, řekla, neříkával, přiletím, přilétej, přilétávala.

6. Úkol

K nedokonavým slovesům utvoř slovesa dokonavá :

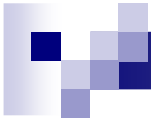
Tvrdnout, vítězit, roztahovat, psát, dopisovat, ničit, hnít, kousat, vadnout, pípat, vybírat, dávat, nakupovat, tuhnout, promíjet, číst.

7. Úkol

K dokonavým slovesům utvořte slovesa nedokonavá :

Přinést, obléct, utéct, říct, zatlouct, pomoci, odjet, přijít,
zavřít, umřít, vybrat, odrat, zahnat, poslat, zavázat,
kopnout, shýbnout se, zahnout, usnout, odběhnout, zout
se, nalít, zakrýt, rozbít, ucpat, švihnout, bodnout,
rozhodnout, vrhnout se, zapnout, minout, zapomenout,
hodit, obrátit, oplakat, dát, roztít i rozetnout, spravit

CITACE :

KVAČKOVÁ, PhDr. Jaromíra. *Opakujeme češtinu v 8. ročníku (2.díl) : Přehled učiva, doplňovací cvičení, diktáty*. 1. Brno : Nová škola, 2001. 96 s. ISBN 80-7289-029-8.